

PLAN DZIAŁANIA (2020-2022)

w ramach projektu „UrbanLinks 2 Landscape”
współfinansowanego z programu INTERREG EUROPE
realizowanego w Województwie Śląskim

Partner: Park Śląski (Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku im. gen Jerzego Ziętka S.A.)

Część I – Informacje ogólne

Projekt: UrbanLinks 2 Landscape

Nazwa Partnera : Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku im. Gen. Jerzego Ziętka S.A.
w Chorzowie (Park Śląski)

Kraj: Polska

Region wg. NUTS2: Województwo Śląskie

Osoba do kontaktu: Kamila Okoń

e-mail: kamila.okon@parkslaski.pl

nr tel: 666031512

Część II – kontekst instrumentu polityki

Wpływ Planu Działania na program: Investment for Growth and Jobs programme
 European Territorial Cooperation programme
 Other regional development policy instrument

Nazwa adresowanego programu: Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego

Informacje podstawowe o realizowanym projekcie:

Nazwa projektu: UbranLinks 2 Landscape (UL2L)

Partnerzy:

- Rhineland regional Council;
- Umbria Regional Authority;
- Surrey County Council;
- Kristianstad Municipality;
- Silesian Park;
- Schloss Dyck Foundation;
- Kuldiga District;

Czas trwania projektu: 2018-2022 r.

Kwota budżetu projektu: 1 193 175,00 euro

Interesariusze projektu z Województwa Śląskiego:

- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego (Departament Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Planowania Przestrzennego oraz Departament Rozwoju Regionalnego);
- Urząd Miasta Ruda Śląska;
- Urząd Miasta Jaworzno;
- Urząd Miasta Mysłowice;
- Urząd Miasta Radzionków;
- Geosfera Jaworzno;
- Uniwersytet Śląski w Katowicach;
- Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach;
- Zakład Zieleni Miejskiej w Katowicach;
- Śląski Ogród Botaniczny;
- Politechnika Śląska;
- Rada ds. Różnorodności Biologicznej Parku Śląskiego.

Wprowadzenie:

Głównym celem projektu UrbanLinks 2 Landscape (UL2L) realizowanego w ramach unijnego programu INTERREG EUROPE jest wymiana i upowszechnienie dobrych praktyk oraz promocja innowacyjnych rozwiązań z dziedziny rekultywacji nieużytków poprzez tworzenie w ich miejscu wielofunkcyjnych, publicznych terenów zielonych. Zielona infrastruktura wraz z obiektami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego znajduje się pod dużą presją miejskiego rozwoju gospodarczego, budowy mieszkań i zakładów. Ilość tych obszarów stale maleje i są one narażone na niszczenie. Przez to otwarte zielone przestrzenie stają się coraz bardziej pożądane, a ich wartość dla zurbanizowanych miast rośnie. Naturalne zasoby uznawane za kapitał powinny być uwzględniane, doceniane i finansowane w ramach programów rozwoju. Równolegle muszą być także efektywnie zarządzane, aby móc służyć zmieniającym się potrzebom, celom i funkcjom oraz być miejscem takich usług, które korzystnie wpływają na środowisko. Mają służyć integracji społecznej, polepszeniu samopoczucia i zdrowia mieszkańców, a także zwiększać wartość ekologiczną i potencjał do rozwoju gospodarczego oraz tworzenia nowych miejsc pracy. Teza ta znalazła odzwierciedlenie w unijnych, krajowych, regionalnych i lokalnych programach strategicznych i operacyjnych. Jest także jednym z celów zrównoważonego rozwoju „Strategii Europa 2020”.

W ramach działań zmierzających do efektywnego rozwoju takich obszarów, w projekcie UrbanLinks 2 Landscape (UL2L) wyodrębniono główne linie tematyczne:

- usługi ekosystemowe,
- łagodzenie zmian klimatu,
- miejskie rolnictwo,
- aktywne formy wypoczynku.

Usługi systemowe pojmowane są jako wszelkie korzyści jakie gospodarstwa domowe, społeczności i gospodarka uzyskują dzięki środowisku. Od stanu ekosystemów zależy potencjał przyrody do dostarczania usług. Degradując środowisko, ograniczamy jego potencjał do dostarczania nam usług. Wyróżnia się usługi systemowe siedliskowe, zaopatrujące, regulacyjne i kulturowe.

Łagodzenie zmian klimatu obejmuje zarówno działania łagodzące skutki zmiany klimatu, jak i działania ograniczające negatywny wpływ na klimat. Retencja wody deszczowej, usunięcie gatunków roślin inwazyjnych i zastąpienie ich odpowiednimi gatunkami rodzimymi, stosowanie roślin wieloletnich, ograniczenie koszenia - to tylko nieliczne przykłady działań adaptacyjnych i mitygacyjnych.

Miejskie rolnictwo wiąże się z zielonymi przestrzeniami miejskimi, miejscami do relaksu oraz produkcją żywności. Natomiast aktywne formy wypoczynku obejmują szereg działań skierowanych do mieszkańców i turystów, które na różne sposoby, w zależności od indywidualnych potrzeb osób poprawiają ich jakość życia.

Przedmiotem interwencji w zakresie oddziaływania na politykę rozwoju w ramach projektu UrbanLinks 2 Landscape jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, a także przyszła perspektywa 2021-2027.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020 realizuje wizję rozwoju regionu zawartą w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” i stanowi jeden z najistotniejszych instrumentów polityki regionalnej. Ponadto cele programu wpisują się w wizję rozwoju Unii Europejskiej zawartą w „Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020”.

Wśród kluczowych wyzwań wskazano m.in. ochronę bioróżnorodności regionu, przywrócenie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, w tym poprzez rozwój odpowiedniej infrastruktury oraz prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych, ochronę powietrza i podejmowanie działań na rzecz zmniejszania jego zanieczyszczenia oraz przeciwdziałanie degradacji środowiska i ochronę zdrowia.

Biorąc pod uwagę cele programu INTERREG EUROPE oraz realizowanego projektu UrbanLinks 2 Landscape, w RPO WŚL 2014-2020 za kluczowe należy uznać oś priorytetową V „Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów” oraz X „Rewitalizacja i infrastruktura zdrowotna”. W obrębie osi priorytetowej V „Ochrona Środowiska i Efektywne Wykorzystanie Zasobów”, zaplanowano wsparcie priorytetów inwestycyjnych z celu tematycznego 6 „Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami” oraz wybranych priorytetów inwestycyjnych z celu tematycznego 5 „Promowanie

dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem”. Koncentracja ww. zakresu interwencji w ramach jednej osi zapewni spójność w realizacji działań powiązanych ze sobą i silniej przyczyni się do osiągnięcia celów związanych ze zwiększeniem efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz poprawą zdolności adaptacji do zmian klimatu. Natomiast w ramach osi priorytetowej X przewidziano wsparcie, które pozwoli na włączenie społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane, dzięki kompleksowej rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich. Podejmowane w ramach rewitalizacji działania przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Każdy z partnerów międzynarodowych projektu UL2L realizuje swoje działania w ramach różnych programów. Głównymi środkami do realizacji tych polityk w ramach działań w projekcie UL2L dla Parku Śląskiego (spółki będącej własnością województwa śląskiego), Związku Samorządowego Nadrenii (kraju związkowego Nadrenia Północna Westfalia), Regionu Umbrii i samorządu miasta Kuldiga są regionalne programy operacyjne przygotowane pod absorpcję funduszy z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Natomiast samorząd szwedzkiego Kristianstad planuje zapisać działania w planach zagospodarowania miasta (comprehensive plan), a Hrabstwo Surrey w raporcie dotyczącym terenów wiejskich (rural statement).

Podczas przygotowywania Planu Działania zorganizowano sześć spotkań grupy interesariuszy oraz spotkań indywidualnych. Zaangażowani interesariusze przyczynili się do stworzenia Planu Działania poprzez swój wkład intelektualny oraz ocenę planowanych akcji z różnych punktów widzenia.

Na podstawie doświadczeń zdobytych podczas warsztatów międzynarodowych oraz spotkań z interesariuszami regionalnymi zidentyfikowano dobre praktyki oraz zdefiniowano projekty, które wpisują się w tematykę projektu UrbanLinks 2 Landscape oraz w Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego i Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020, a także mogą przyczynić się do kształtowania przyszłej perspektywy finansowej 2021-2027. Pierwotnie we wniosku aplikacyjnym finansowanie działań miało pochodzić z funduszy RPO WŚ na lata 2014-2020. Jednak ze względu na wyczerpanie alokacji i brak planowanych naborów ze środków RPO 2014-2020 oraz nadzwyczajną sytuację związaną z epidemią COVID-

19, przez którą wolne środki były w trybie pilnym uruchamiane na zapobieganie szkodliwym skutkom tej epidemii, finansowanie działań może nastąpić jedynie w przyszłej perspektywie finansowej 2021-2027.

Mając na uwadze powyższe, brak decyzji Komisji Europejskiej w zakresie ostatecznego kształtu aktów legislacyjnych wchodzących w skład pakietu projektu rozporządzeń dla polityki spójności na lata 2021-2027, w tym również brak decyzji odnośnie budżetu UE w ramach polityki spójności na lata 2021-2027, trudno przesądzić w jakim zakresie możliwa będzie realizacja wsparcia.

Ze względu na powyższe trudno jednoznacznie określić, czy wymienione działania będą mogły być dofinansowane z przyszłego Programu Operacyjnego wdrażanego na poziomie regionalnym.

Jednakże, opierając się na projektach rozporządzeń dot. polityki spójności na okres perspektywy finansowej 2021-2027 (zwłaszcza na przedstawionych celach szczegółowych w ramach poszczególnych Celów Polityki dla działań EFRR i EFS), które zostały opublikowane przez Komisję Europejską 29 maja 2018 r., planuje się kontynuację działań związanych m.in.: z ochroną różnorodności biologicznej, adaptacjami do zmian klimatu czy wsparciem sieci Regionalnych Tras Rowerowych.

W ramach środków przyszłego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027 określenie możliwości ubiegania się o dofinansowanie realizacji projektu wraz z szczegółowymi warunkami możliwe będzie po:

- zatwierdzeniu pakietu rozporządzeń będących podstawą dla wdrażania wsparcia w ramach perspektywy finansowej 2021-2027,
- zakończeniu negocjacji w sprawie Umowy Partnerstwa, zaplanowanym w 2021 roku, w której wskazany zostanie podział zakresów interwencji na poziom krajowy i regionalny (linia demarkacyjna),
- zakończeniu negocjacji w sprawie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027.

W dalszej części zostaną zaprezentowane proponowane projekty w tym zakresie.

Część III. Proponowane działania

ACTION 1

Utworzenie Centrum Bioróżnorodności Biologicznej na terenie Parku Śląskiego

Opis działania:

Celem dwuetapowego działania jest wybudowanie i doposażenie obiektu Centrum Bioróżnorodności Biologicznej na terenie Parku Śląskiego. Budowa obiektu zostanie sfinansowana ze środków pochodzących z aktualnie prowadzonego Projektu Miejskiego pn. „Modernizacja Parku Śląskiego” realizowanego w ramach drugiego obrotu środkami wracającymi z Inicjatywy JESSICA Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013. Projekt JESSICA zakłada wyłącznie powstanie budynku Centrum, dlatego też konieczne jest jego doposażenie, które przewidziane jest w ramach proponowanego działania. Działanie wpisuje się w zadania z zakresu ochrony różnorodności biologicznej oraz edukacji ekologicznej. Realizacja przedsięwzięcia po wybudowaniu obiektu, obejmuje:

- zakup niezbędnego wyposażenia,
- realizację szeroko zakrojonych działań edukacyjnych, których celem jest diagnoza głównych przyczyn utraty różnorodności biologicznej (w tym m.in. przekształcanie siedlisk, nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych, wprowadzanie i ekspansja inwazyjnych gatunków obcych, brak znajomości gatunków rodzimych i chronionych), a także rozprzestrzenianie wiedzy z zakresu bioróżnorodności gatunków znajdujących się na terenie Parku Śląskiego.

Kontynuacja projektu budowy Centrum (realizowanego z programu JESSICA) w postaci doposażenia obiektu umożliwi prowadzenie działań edukacyjnych na temat fauny i flory Parku Śląskiego, które mają na celu kreowanie pożądanych postaw społecznych. Przekazywana wiedza związana z ochroną środowiska, wpłynie na podniesienie świadomości i zmianę zachowań ludzi na bardziej ekologiczne.

Działanie Centrum umożliwi również przyszłym pokoleniom poznawanie dziedzictwa przyrodniczego Parku, podniesienie świadomości i wiedzy na temat gatunków rodzimych oraz

innych organizmów znajdujących się na jego terenie. Inwestycja oprócz budowania świadomości konieczności powstrzymania utraty różnorodności biologicznej i degradacji ekosystemów oraz edukacji ekologicznej będzie miała na celu promocję obszarów przyrodniczych.

Realizacja przedsięwzięcia obejmuje zakup niezbędnego wyposażenia, uwzględniającego nowoczesne technologie, dzięki któremu możliwe będzie prowadzenie szeroko zakrojonych działań edukacyjnych. Wyposażone zostaną sale konferencyjne i dydaktyczne, umożliwiające prowadzenie warsztatów i spotkań edukacyjnych, które zaopatrzone zostaną w sprzęt multimedialny, sale pokazowe prezentujące faunę i florę Parku Śląskiego w sposób interaktywny, atrakcyjny zarówno dla dorosłych, jak i dzieci oraz powierzchnie wystawiennicze. Ponadto, zostanie wydzielona przestrzeń celem utworzenia punktu informacyjnego Parku Śląskiego, w którym goście będą mogli pozyskać informacje na temat atrakcji oraz innych obiektów (m.in. ZOO, Skansen, Planetarium) znajdujących się na jego terenie. Dodatkowo na miejscu można będzie zaopatrzyć się w materiały promocyjne, zakupić pamiątki i gadżety, czy bilety wstępu na Kolejkę Linową „Elka”. Doposażenie Centrum obejmie również stworzenie programu ścieżek edukacyjnych, urządzenia zabawowo-edukacyjne, pokazowe laboratorium badawcze, a także utworzenie kawiarni z przestrzenią do relaksu i pracy.

Lider projektu:

Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku S.A. w Chorzowie - zarządzanie projektem

Inni partnerzy wspierający:

- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego – wsparcie finansowe oraz merytoryczne;
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach – wsparcie finansowe oraz merytoryczne;
- Uniwersytet Śląski w Katowicach - wsparcie naukowo – badawcze;
- Rada ds. Bioróżnorodności – wsparcie merytoryczne;
- Fundacja Park Śląski – wsparcie merytoryczne.

Plan Działania jest powiązany z: RPO WŚL, a także Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” i dokumentem „Kierunek Śląskie 3.0 Program Rozwoju Wewnętrznego Województwa Śląskiego do 2030”.

Tło (wnioski z projektu stanowiące podstawę do niniejszego Planu Działania). Odniesienie do najlepszych praktyk międzynarodowych partnerów UL2L:

Od światowych lasów deszczowych, po parki i ogrody, od wielorybów po mikroskopijne grzyby – całe, jakże bogate życie na ziemi opiera się na różnorodności biologicznej. Natura jest równie ważna dla naszego fizycznego dobrostanu i zdrowia psychicznego, jak i dla zdolności naszego społeczeństwa do radzenia sobie ze zmianami zachodzącymi na świecie, zagrożeniami zdrowia i katastrofami. Natura znika w szybkim tempie, co jest efektem działania pięciu głównych bezpośrednich czynników utraty różnorodności biologicznej: zmian użytkowania gruntów i mórz, nadmiernej eksploatacji zasobów, zmiany klimatu, zanieczyszczenia i występowania inwazyjnych gatunków obcych. Zmiany te możemy zaobserwować w codziennym życiu: betonowe bloki wyrastają w miejscu terenów zielonych, obszary naturalne znikają na naszych oczach, a lista gatunków zagrożonych wyginięciem nigdy jeszcze w historii nie była tak długa. W tym kontekście szczególną uwagę należy zwrócić na obszary o wysokiej wartości różnorodności biologicznej lub potencjale w tym zakresie.

Jednym z takich miejsc niewątpliwie jest Park Śląski – kilkusethektarowa oaza zieleni zlokalizowana pośrodku aglomeracji górnośląskiej, będący cennym obiektem przyrodniczym w regionie. Jedną z cenniejszych przyrodniczo części parku jest kolekcja dendrologiczna, która liczy prawie 300 gatunków roślin drzewiastych obcego pochodzenia. To jeden z najbardziej licznych, rzadkich i osobliwych takich zbiorów w Polsce, m.in. dlatego należy i warto o niego dbać. W Parku przeważają rodzime gatunki drzew np. dęby czy buki, a także znajduje się wiele gatunków zwierząt oraz roślin.

Inspiracją dla proponowanego działania jest dobra praktyka szwedzkiego partnera - wodny rezerwat biosfery Vattenriket, obejmujący tereny podmokłe zamieszkałe przez wiele gatunków fauny i flory. Vattenriket znajduje się w samym centrum miasta Kristinastad. Na miejscu prowadzone są wykłady, spotkania i działania edukacyjne. Dostępna jest również stała wystawa poświęcona wyjątkowej naturze tego miejsca.

Ramy czasowe:

Etap	Czas realizacji
Konsultacje i uzgodnienia wewnętrzne oraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego	06.2020 – 12.2020
Konsultacje społeczne projektu	10.2020 – 06.2021
Utworzenie wstępnej koncepcji Centrum w zakresie powstania budynku jak i wyposażenia	06-07.2021
Opracowanie dokumentacji projektowej	07-12.2021
Przeprowadzenie postępowania przetargowego mającego na celu wyłonienie wykonawcy budowy Centrum	06-12-2022
Pozyskanie dofinansowania cele doposażenia Centrum (aplikowanie o środki z RPO WŚL 2021-2027 po ogłoszeniu konkursów)	06-12.2022
Przewidywany termin rozpoczęcia budowy Centrum	2022/2023
Doposażenie budynku Centrum	2023/2024
Promocja i uruchomienie Centrum	2023/2024

Harmonogram konsultacji społecznych:

Działanie	Termin	Odbiorca działania	Cel działania	Kanały komunikacji
Utworzenie wydarzenia na portalu Facebook	Początek października 2020 r.	Użytkownicy Parku, mieszkańcy regionu	Promocja procesu	Portal Facebook
Wywiady indywidualne (co najmniej 30)	1 października – 31 grudnia 2020 r.	wolontariusze Fundacji Park Śląski, członkowie rady ds. Bioróżnorodności, członkowie Stowarzyszenia Nasz Park, uczniowie i nauczyciele szkół z regionu biorący udział w cyklu zajęć edukacyjnych organizowanych przez Fundację Parku Śląskiego	- zebranie wstępnych pomysłów i opinii - promocja procesu - zaproszenie na warsztaty	Spotkania będą umawiane telefonicznie i za pośrednictwem poczty elektronicznej

Punkt mobilny na terenie Parku Śląskiego podczas imprez (co najmniej 5 dni)	1 stycznia - 30 maja 2021 r.	Użytkownicy Parku, goście wydarzeń na terenie parku, mieszkańcy regionu	- zebranie wstępnych pomysłów i opinii - promocja procesu - zaproszenie na warsztaty	Wywiady odbywać się będą na terenie badanego obszaru z osobami, które będą tamtędy przechodziły
Konsultacje z wykorzystaniem poczty elektronicznej	1 stycznia - 30 maja 2021 r.	Użytkownicy Parku, mieszkańcy regionu	- zebranie wstępnych pomysłów i opinii	Portal Facebook, informacje prasowe, strona internetowa Parku, portal i gazeta „Dwa Kwadransy”
Warsztaty	Początek czerwca 2021 r.	Lokalni liderzy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, instytucji, rad jednostek pomocniczych i grup nieformalnych działających na terenie bądź na rzecz parku lub w jego bezpośrednim otoczeniu, użytkownicy parku	Podczas warsztatów uczestnicy w grupach stworzą społeczne koncepcje budowy i doposażenia Centrum Bioróżnorodności. Produktem będą wytyczne do koncepcji inwestycji	Portal Facebook, informacje prasowe, strona internetowa Parku, portal i gazeta „Dwa Kwadransy”, plakaty, zaproszenia drogą telefoniczną i za pośrednictwem poczty elektronicznej
Raport końcowy	Koniec czerwca 2021 r.	Społeczność lokalna, uczestnicy poszczególnych etapów konsultacji	Przedstawienie w raporcie koncepcji uzyskanych w trakcie warsztatów z mieszkańcami. W raporcie znajdują się wytyczne do koncepcji udowy i doposażenia Centrum Bioróżnorodności	Publikacja w Internecie, portal Facebook, wysyłka za pośrednictwem poczty elektronicznej do uczestników konsultacji

Budżet (wstępny szacunek):

Etap	Szacunkowy koszt
Konsultacje społeczne projektu	5 tys. euro

Opracowanie dokumentacji projektowej	Program JESSICA/ środki już pozyskane
Budowa Centrum	Program JESSICA/ środki już pozyskane
Doposażenie budynku Centrum	500 tys. euro
Promocja i uruchomienie Centrum	3 tys. euro

Budżet (wstępny szacunek):

510 tys. euro

Źródła finansowania:

RPO WŚL 2021-2027/WFOŚiGW

Ramy czasowe:

2020 – 2023

ACTION 2

Ogród społeczny z elementami sensorycznymi na terenie Parku Śląskiego

Opis działania:

Projekt ma na celu stworzenie na terenie Parku Śląskiego ogrodu społecznego z elementami sensorycznymi. Będzie to przestrzeń przeznaczona do integracji i aktywizacji różnych grup społecznych, teren wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców, jak również miejsce atrakcyjnego spędzania czasu dla turystów odwiedzających region. Stworzenie ogrodu społecznego wpisuje się w działania z zakresu polityki społecznej, w tym przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu seniorów i osób dotkniętych różnymi niepełnosprawnościami. Ważnym aspektem ogrodu będzie fakt oddziaływania roślin i infrastruktury na wszystkie zmysły użytkowników: wzrok, słuch, dotyk, zapach, jak również smak. W aranżacji ogrodu zostaną zastosowane elementy, wykorzystywane przy projektowaniu ogrodów sensorycznych (inaczej ogrodów zmysłów), które stanowią jedną z odmian ogrodów terapeutycznych.

Ogród społeczny będzie ogólnodostępny, a jego powierzchnia zostanie podzielona, zaprojektowana i urządzona jako poszczególne, dedykowane przestrzenie ogrodowe,

z właściwym doбором roślinności i małej architektury, które stymulować będą zmysły użytkowników: słuch, wzrok, węch, smak i dotyk. W tej strefie będzie również można uprawiać warzywa i zioła, prowadzić kompostownik, zbierać deszczówkę, uczyć się o roślinach i ekologii. Istotnym elementem edukacyjnym i ekologicznym będą domki i poidelka dla owadów i ptaków. W ogrodzie znaleźć będzie można również rabaty roślin kwitnących, warzywnych, aromatycznych, drzewa owocowe, krzewy winorośli czy pnącza pokrywające ściany obiektów. W przestrzeni znajdzie się sezonowa roślinność, wymagająca pielęgnacji oraz stałe zagospodarowanie w postaci drzew oraz krzewów owocowych. Na miejscu odwiedzający będą mogli zaopatrzyć się w narzędzia ogrodnicze do samodzielnych prac w ogrodzie. Ponadto, obiekty małej architektury np. ławki i stoliki będą miejscem organizacji działań edukacyjnych oraz relaksu. Dzięki tym wszystkim elementom będziemy mogli obserwować naturę z bliska.

Jedną z głównych funkcji ogrodu ma być szerokorozumiana edukacja, uprawa roślin jako "żywe laboratorium", wyciszenie i regeneracja mocą natury - terapia ogrodnicza, zajęciowa, sensoryczna oraz aktywizacja społeczna.

Na etapie projektowania ogrodu należy uwzględnić stymulację zmysłów odwiedzających poprzez zastosowanie różnych barw, tekstur czy dźwięków. W poszczególnych strefach ogrodu będą znajdowały się tablice informacyjne dotyczące znajdujących się tam roślin, dostosowane do osób niewidomych i słabowidzących poprzez użycie pisma Braille'a

W założeniu ogród społeczny z elementami sensorycznymi w Parku Śląskim stanowiłby autorskie rozwiązanie, które mogłoby być implementowane w innych miastach województwa śląskiego. Docelowo można założyć połączenie tych ogrodów z siecią zielonych korytarzy – tras rowerowych, które są obecnie opracowywane w ramach „Velo Silesia” przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego.

Stworzenie takiego ogrodu w centrum województwa śląskiego uzasadnione jest względami społecznymi, w tym związanymi ze starzeniem się i zdrowiem mieszkańców. Poprzez wprowadzenie małej architektury parkowej przystosowanej dla osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz dzieci powstanie unikalne, naturalne, estetyczne i bezpieczne, stymulujące zmysły, rozwijające kreatywność i sprawność miejsce.

Lider projektu:

Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku S.A. w Chorzowie – zarządzanie projektem

Inni partnerzy wspierający:

- Organizacje pozarządowe np. Fundacja Park Śląski – promocja projektu oraz aktywizacja społeczna;
- Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska (opcjonalnie);
- Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Przyrodniczy;
- Uniwersytet Medyczny w Katowicach (opcjonalnie);
- Partnerzy samorządowi z województwa śląskiego biorący udział w UL2L (opcjonalnie).

Plan Działania jest powiązany z: RPO WŚL, a także Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” i dokumentem „Kierunek Śląskie 3.0 Program Rozwoju Wewnętrznego Województwa Śląskiego do 2030”. Działanie to jest zgodne z tematem projektu i ma pozytywny wpływ na ochronę, zachowanie i rozwój terenów zielonych, a także zwiększa świadomość roli tych obszarów dla zdrowia i kondycji współczesnego człowieka. Wpływie to pozytywnie na politykę regionalną wspierania terenów zielonych w miastach. Działanie to jest zgodne z celem polityki EFRR tj. "Bardziej ekologiczna Europa".

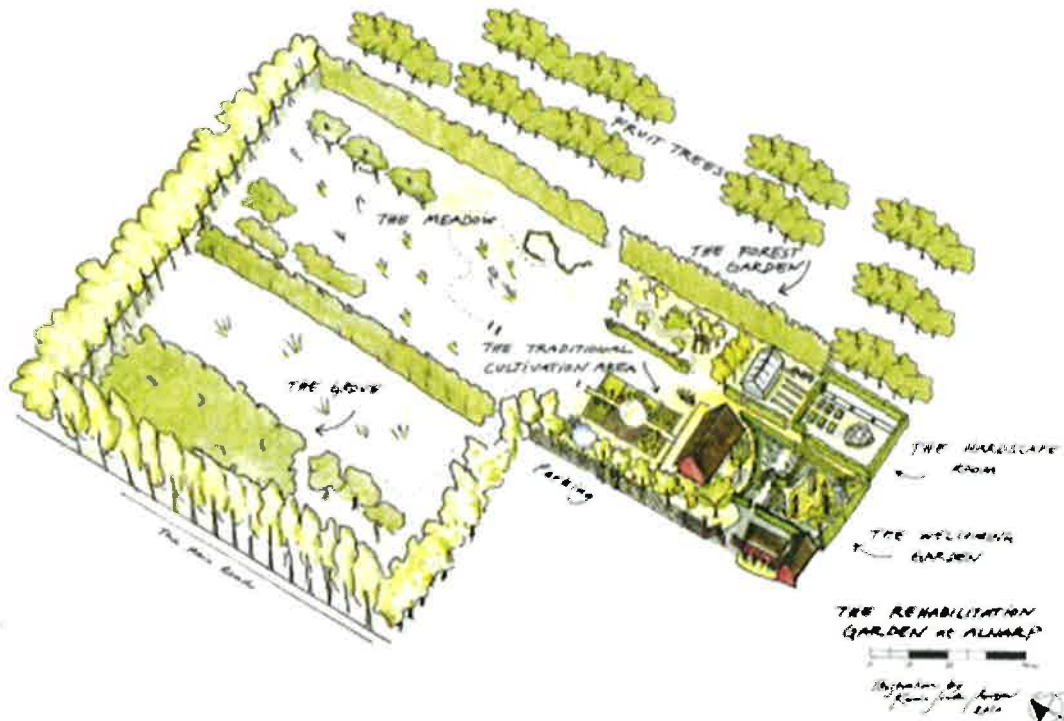
Tło (wnioski z projektu stanowiące podstawę do niniejszego Planu Działania). Odniesienie do najlepszych praktyk międzynarodowych partnerów UL2L:

Inspiracją dla ogrodu społecznego z elementami sensorycznymi w Parku Śląskim był ogród społeczny w centrum Kristianstadu, prezentowany jako dobra praktyka szwedzkiego partnera. „Ogrody zdrowia” stanowią przedsięwzięcie skierowane do grupy osób o różnych potrzebach, które pracują w ogrodzie, odnajdując w tym zdrowy styl życia. Projekt powstał ze współpracy gminy z lokalnymi społecznościami i organizacjami pozarządowymi. Na terenie obiektu znajdują się: ogrody bylinowe, szklarnie, oranżeria.

Ponadto, wprowadzenie elementów sensorycznych do ogrodu społecznego wynika z inspiracji inną praktyką szwedzkiego partnera w zakresie ogrodów terapeutycznych. Ogród terapeutyczny na terenie kampusu Szwedzkiego Uniwersytetu Przyrodniczego, na obrzeżach

Malmö w Alnarp, oferuje programy leczenia przyrodą i terapii ogrodniczej dla osób ze zdiagnozowaną długotrwałą depresją i wypaleniem zawodowym. Ogród jest produktem opartym na dowodach naukowych w zakresie hortiterapii i stanowi przykład wykorzystania terenu usług i aktywności społeczno-gospodarczej na terapię, promowania zdrowego stylu życia oraz pozyskania świeżej, lokalnej żywności.

Rysunek 1: Plan ogrodu terapeutycznego Alnarp

Źródło: landscapeinstitute.org/blog/health-wellbeing-sweden-part-2/

Alnarp podzielono na 8 następujących stref: spokojną (cichą, opiekuńczą), dziką (umożliwiającą fascynację dziką przyrodą), różnorodnie bogatą (umożliwiającą kontakt z różnymi gatunkami roślin i zwierząt), otwartą przestrzeń (wspólną, zieloną, umożliwiającą odwiedzanie i zwiedzanie), ogród przyjemności (zamknięte, bezpieczne i odosobnione miejsce) oraz ogród historyczno-kulturowy (miejsce sprzyjające fascynacji biegiem czasu).

Inspiracją dla przedsięwzięcia była również najlepsza praktyka włoskiego partnera: projekt ogrodów warzywnych w zabytkowym kompleksie uniwersytetu w mieście Perugia. Jest to partycypacyjny projekt społecznościowy, w ramach którego powstała inicjatywa ogrodnictwa miejskiego, oferujący szereg usług opieki zdrowotnej. Został on zainicjowany przez Narodowy Instytut Edukacji Rolniczej oraz Wydział Rolnictwa, Żywności i Nauk o Środowisku (DSA3)

Uniwersytetu w Perugii, który znajduje się na terenie monumentalnego kompleksu klasztoru benedyktyńskiego św. Piotra. Po tym, jak pod koniec XIX wieku klasztor służył jako miejsce produkcji żywności, obszar zajmowany przez ogrody warzywne przeszedł radykalną transformację w postaci pól eksperymentalnych i obszaru prezentacji niezwyklej kolekcji roślin zielnych. Projekt przewiduje współpracę lokalnej społeczności, uniwersytetu, szkół, przedszkoli, podopiecznych szpitali oraz organizacji pozarządowych .

W projektowaniu ogrodu w Parku Śląskim kierunkiem mogą być także rozwiązania zastosowane w Ogrodzie Zmysłów w Muszynie. Inwestycja ta, poza funkcjami rekreacyjnymi, ma pełnić również funkcje terapii i nauki dla osób niepełnosprawnych i dzieci. Ogólnodostępny, bezpłatny kompleks obejmuje m.in. Ogród Zdrowia, wyposażony w urządzenia do ćwiczeń, Ogród Wzrokowy z ponad 11 metrową wieżą widokową, Pawilon Muzyczny, gdzie odbywają się koncerty i umiejscowiona jest kawiarnia oraz Ogród Baśni i Legend. Przed wejściem do każdego z ogrodów umieszczona jest tablica informacyjna (informacje napisane są pismem Braille'a oraz w języku polskim, słowackim i angielskim), prezentująca opis ogrodu i roślin, które w nim się znajdują.

Stworzenie ogrodu społecznego z elementami sensorycznymi na terenie Parku Śląskiego mogłoby stanowić inspirację dla miast województwa śląskiego, które borykają się problemem terenów zdegradowanych i niezagospodarowanych oraz zaniedbanej tkanki miejskiej (np. niezrewitalizowane podwórka centrów miast). Na tych przestrzeniach mogą powstawać różne ogrody społeczne w zależności od miejsca, uwarunkowań i potrzeb społeczności lokalnych. Realizacja takich projektów nie tylko zwiększy udział terenów zielonych w miastach, ale przyczyni się również do osiągnięcia celów w zakresie rewitalizacji społecznej.

Ramy czasowe:

Etap	Czas realizacji
Przygotowanie wstępnej koncepcji wraz z kosztorysem utworzenia ogrodu	01.03 – 01.05.2020 r.
Przygotowanie wniosku aplikacyjnego oraz złożenie wniosku celem uzyskania finansowania z Budżetu Obywatelskiego Województwa Śląskiego	01.05 – 25.05.2020 r.

Głosowanie wniosku w ramach II edycji Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego	9-23.09.2020 r.
Ogłoszenie wyników głosowania	16.10.2020 r.
W przypadku uzyskania finansowania z Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego, stworzenie projektu oraz realizacja inwestycji	01.01 – 30.10.2021 r.
W przypadku niezyskania dofinansowania z BO, aplikacja o środki z RPO 2021-2027	01.06.-31.12.2021 r.

Budżet (wstępny szacunek):

Etap	Szacunkowy koszt
Wykonanie ogrodu	120 tys. euro
Promocja i uruchomienie ogrodu (jest to koszt działań promocyjnych oraz organizacji eventu na otwarcie)	1 tys. euro

Działanie wykazuje częściową zgodność z celem polityki z CP5 EFR w zakresie rewitalizacji i EFS+ w zakresie działań edukacyjnych.

Budżet (wstępny szacunek):

121 tys. euro

Źródła finansowania:

RPO WŚL 2021-2027/ Budżet Obywatelski Województwa Śląskiego

Ramy czasowe:

2020-2021

ACTION 3

„W kierunku zielonej gospodarki” – cykl seminariów poświęconych tematyce terenów zielonych

Opis działania:

Działanie polega na organizacji cyklu sześciu seminariów, w interdyscyplinarnych zespołach, podczas których poruszana będzie tematyka terenów zielonych w centrach miast oraz na terenach podmiejskich. Do udziału w wydarzeniach zaproszeni będą naukowcy ze śląskich uczelni wyższych, przedstawiciele instytucji oraz gmin województwa śląskiego, a w szczególności partnerzy samorządowi biorący udział w projekcie UL2L. Zakres merytoryczny seminariów obejmował będzie tematykę zagospodarowania terenów zielonych i otwartych, planów utrzymania zieleni, Audytu Krajobrazowego oraz dobrych praktyk partnerów zagranicznych biorących udział w projekcie UL2L, dotyczących zagospodarowania terenów zielonych. Realizacja poszczególnych seminariów, w oparciu o określony harmonogram i tematykę, wymagać będzie opracowania materiałów konferencyjnych, zapewnienia zaplecza lokalowo-technicznego oraz profesjonalnej moderacji wydarzeń. Przewidywana liczba uczestników w ramach jednego spotkania wynosi 20-25 osób.

Presja rozwoju społeczno-gospodarczego powoduje, że często na obszarach miejskich brakuje terenów zieleni. Organizacja seminariów i dzielenie się doświadczeniami może stanowić

wskazówkę dla organów stanowiących podejmujących decyzje dotyczące kierunków zagospodarowania przestrzeni oraz ewentualnego zahamowania prywatyzacji i zabudowy terenów zieleni, a następnie zwiększenia ilości obszarów przeznaczonych pod nasadzenia. Podczas seminariów poruszona zostanie również problematyka utrzymania zieleni oraz zaangażowania społeczności lokalnej, celem zapobiegania dewastacjom. Przedstawione zostaną także działania Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego dotyczące stanu realizacji Audytu Krajobrazowego, który jest zawarty w Ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ustawa określa obowiązek sporządzania audytu nie rzadziej niż raz na 20 lat. Ma on na celu identyfikację, określenie cech charakterystycznych oraz ocenę wartości krajobrazów na obszarze województwa. Audyt krajobrazowy będzie odnosił się do zielonych obszarów chronionych, takich jak parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe czy obszary chronionego krajobrazu. Zaprezentowane zostaną również dobre praktyki partnerów zagranicznych, biorących udział w projekcie UL2L. Celem seminariów byłoby dzielenie się doświadczeniami oraz wypracowanie wspólnego podejścia do zagospodarowania i poprawy terenów zielonych i otwartych.

Lider projektu:

Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku S.A. w Chorzowie - zarządzanie projektem

Inni partnerzy wspierający:

- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego – wsparcie merytoryczne;
- Główny Instytut Górnictwa – wsparcie merytoryczne;
- Związek Stowarzyszeń – Śląski Ogród Botaniczny – wsparcie merytoryczne;
- Politechnika Śląska – wsparcie naukowo – badawcze;
- Uniwersytet Śląski – wsparcie naukowo – badawcze;
- Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach – wsparcie naukowo – badawcze;
- Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach - wsparcie naukowo – badawcze;
- Śląska Okręgowa Izba Architektów – wsparcie naukowo-badawcze;

- Partnerzy samorządowi z województwa śląskiego biorący udział w UL2L – wsparcie merytoryczne;
- Zespół Parków Krajobrazowych – wsparcie merytoryczne;
- Lasy Państwowe – wsparcie merytoryczne.

Plan Działania jest powiązany z: RPO WŚL. Działanie to jest zgodne z celem polityki EFRR na lata 2021–2027 2 "Bardziej ekologiczna Europa".

Tło (wnioski z projektu stanowiące podstawę do niniejszego Planu Działania). Odniesienie do najlepszych praktyk międzynarodowych partnerów UL2L:

Inspiracją dla przedsięwzięcia była praktyka brytyjskich oraz szwedzkich partnerów dotycząca obligatoryjnego tworzenia strategii otwartych terenów zielonych. Podczas warsztatów międzynarodowych w Kristianstad w dniach 3-5.04.2019r. zaprezentowano zdecentralizowany system zielonego planowania przestrzennego w Szwecji. Większość z tamtejszych gmin posiada dokument w postaci strukturalnego planu zieleni lub strukturalnego planu wód. Szwedzcy partnerzy przedstawili również wskazówki dotyczące integracji usług ekosystemowych w planowaniu, inwestycjach i zarządzaniu. Tworzenie strategii terenów zielonych i otwartych nie ma umocowania prawnego w polskim ustawodawstwie, natomiast realizacji działania w postaci organizacji seminariów przyświeca sama idea dzielenia się wiedzą oraz propagowanie zachowywania, utrzymywania terenów zielonych oraz systemowego podejścia do planowania przestrzennego na terenie gmin (w tym planowania przestrzeni zielonych).

Inspiracją dla niniejszego działania była również idea tworzenia dokumentów strategicznych w zakresie terenów zielonych w Berlinie, gdzie uchwalenie opracowań poprzedzono szeroko zakrojonymi konsultacjami z grupą lokalnych interesariuszy, którzy stanowią ich bezpośrednich użytkowników. Berlin dysponuje „Strategią dla Bioróżnorodności Berlina”, „Planem Rozwoju Klimatu Miejskiego” i „Strategią Krajobrazu Miasta”. Dokumenty te są sukcesywnie wdrażane. Dużą popularnością cieszą się również idee wiązania terenów zieleni z gospodarką wodną miast. Takie podejście partnerskiej współpracy różnych instytucji i społeczności mogłoby stanowić ramy dla zarządzania i rozwoju otwartych przestrzeni, w tym

obszarów zielonych w gminach w celu osiągnięcia maksymalnych korzyści w ich wykorzystaniu.

Podobne propozycje działań omawiane były również przez regionalnych interesariuszy podczas warsztatów realizowanych w ramach UL2L i dotyczyły m.in. współpracy samorządów oraz innych instytucji, a także szerokiej partycypacji społecznej w procesach planowania przestrzennego terenów zielonych.

Tereny zielone i wody stanowią potencjał regionu oraz źródło zasilania informacji ekologicznej, w związku z czym nie powinny być traktowane jako rezerwa inwestycyjna pod infrastrukturę techniczną, na co często zwracali uwagę regionalni interesariusze. Rozwój województwa śląskiego powoduje presję na nową zabudowę, zarówno mieszkaniową, jak i usługowo-produkcyjną, co powinno skłaniać samorzady do coraz większej dbałości o kurczące się obszary niezurbanizowane. Działania powinny przebiegać w sposób zrównoważony.

Udział w seminariach przez instytucje i gminy byłby fakultatywny. Należy jednak nadmienić, że podczas warsztatów krajowych, regionalni interesariusze projektu UL2L (reprezentanci gmin i instytucji z terenu województwa śląskiego) wskazywali potrzebę takiej wymiany doświadczeń i współpracy.

Ramy czasowe:

Etap	Czas realizacji
Złożenie wniosku o dofinansowanie z RPO WŚL 2021-2027 (po zakończeniu negocjacji oraz ogłoszeniu konkursów)	01.11-31.12.2021
Realizacja dwóch z sześciu spotkań: - pierwsze seminarium; - drugie seminarium.	01.01-31.12.2021 r. 01.01-30.06.2021 r. 01.07-31.12.2021 r.
Po uzyskaniu dofinansowania z RPO WŚL 2021-2027 realizacja pozostałych czterech seminariów: - trzecie seminarium; - czwarte seminarium; - piąte seminarium; - szóste seminarium.	01.2022- 31.12.2023 01.01-30.06.2022 r. 01.07-31.12.2022 r. 01.01-30.06.2023 r. 01.07-31.12.2023 r.

Budżet (wstępny szacunek):

Etap	Szacunkowy koszt
Złożenie wniosku o dofinansowanie z RPO WŚL 2021-2027 (po zakończeniu negocjacji oraz ogłoszeniu konkursów)	-
Realizacja dwóch z sześciu spotkań w 2021 roku ze środków własnych WPKiW:	3,4 tys. euro
- pierwsze seminarium;	1,7 tys. euro
- drugie seminarium;	1,7 tys. euro
Po uzyskaniu dofinansowania z RPO WŚL 2021-2027 realizacja pozostałych czterech seminariów:	6,4 tys. euro
- trzecie seminarium;	1,6 tys. euro
- czwarte seminarium;	1,6 tys. euro
- piąte seminarium;	1,6 tys. euro
- szóste seminarium.	1,6 tys. euro

Działanie wykazuje zgodność z celem polityki z CP2 w zakresie sprzyjania bioróżnorodności, zielonej infrastruktury i dostosowania do zmian klimatu.

Budżet (wstępny szacunek):

10 tys. euro

Źródło finansowania:

Środki własne WPKiW/RPO WŚL 2021-2027

Ramy czasowe:

2021-2023

ACTION 4

Velo Silesia - Tworzenie ekologicznych połączeń pomiędzy miastami i terenami otaczającymi

Opis działania:

Turystyka rowerowa w ostatnich latach stała się jedną z najpopularniejszych form aktywnego wypoczynku w Polsce. Coraz więcej osób systematycznie korzysta z roweru jako głównego środka transportu w dojazdach do pracy. Dobra infrastruktura rowerowa mogłaby zachęcić wielu kierowców do zamiany transportu samochodowego na ekologiczny transport dwukołowy, wspierając tym samym działania na rzecz ochrony zdrowia i środowiska.

Aby utrzymać ten pozytywny trend, należy zadbać o tworzenie regionalnych i krajowych tras rowerowych, połączonych w sieć. Na obszarze województwa śląskiego znajduje się wiele dobrych przykładów infrastruktury rowerowej o charakterze lokalnym. Brak jest jednak tras o zasięgu wojewódzkim, o ciągłym przebiegu i jednolitym wysokim standardzie. Z myślą o nowych możliwościach wykorzystania zdegradowanej infrastruktury regionu na potrzeby rozwoju tras rowerowych Województwo Śląskie przyjęło założenia regionalnej polityki rowerowej Województwa Śląskiego wraz z koncepcją sieci regionalnych tras rowerowych (w ujęciu korytarzowym) i Standardy i wytyczne kształtowania infrastruktury rowerowej.

Przyjęty przez Zarząd Województwa Śląskiego dokument wyznacza kierunek polityki rowerowej na najbliższe lata. Jest to opracowanie, które przede wszystkim wskazuje korytarze

ruchu rowerowego, czyli pasy terenu, w obrębie których wytyczone i budowane będą regionalne trasy rowerowe. Ponadto opracowanie określa standard techniczny oraz sposób znakowania regionalnych tras rowerowych. Dokument powstał na bazie wcześniej sporządzonych audytów i ekspertyz, w oparciu o zapisy regionalnych dokumentów strategicznych oraz szerokich konsultacji zarówno z jednostkami samorządu terytorialnego jak i organizacjami społecznymi. Założenia regionalnej polityki rowerowej Województwa Śląskiego wraz z koncepcją sieci regionalnych tras rowerowych (w ujęciu korytarzowym) i Standardy i wytyczne kształtowania infrastruktury rowerowej przyczynią się do stworzenia spójnego systemu regionalnych tras rowerowych o wysokich walorach komunikacyjnych, rekreacyjnych, turystycznych i wysokim standardzie technicznym, który jednocześnie jako element zagospodarowania przestrzennego, będzie miał także wpływ na jakość przestrzeni i krajobrazu.

Wyniki przeprowadzonych audytów: Wiślanej Trasy Rowerowej (2015), Velo Silesia – audytu nieczynnych tras kolejowych pod kątem ich wykorzystania na trasy rowerowe (2016), Szlaku Orlich Gniazd (2017-18) oraz Szlaku Wielkich Jezior (łączy jeziora Żywieckie, Goczałkowickie, Paprocańskie i Dolinę Trzech Stawów w Katowicach) (2018), pozwoliły na wskazanie głównych węzłów ruchu rowerowego, a po ich połączeniu na schematyczne wskazanie przebiegu korytarzy ruchu rowerowego, w których powstaną przyszłe regionalne trasy rowerowe - trzy w przebiegu wschód-zachód i dwie w przebiegu północ-południe.

Ponadto w październiku 2019 roku Samorząd Województwa Śląskiego przyłączył się do realizacji projektu rowerowego EUROVELO – SZLAK KULTURY PRZEMYSŁOWEJ. Działanie odbywa się we współpracy z niemieckim stowarzyszeniem Regionalverband Ruhr. Zakłada promocję turystyczną miejsc związanych z historią przemysłu poprzez stworzenie połączeń, tras rowerowych pomiędzy niektórymi obiektami należącymi do Szlaku Zabytków Techniki.

Ramy czasowe:

Etap	Czas realizacji
Stworzenie Programu Funkcjonalno- Użytkowego dla połączeń trasami rowerowymi niektórych obiektów należących do	06.2020 – 12.2021 r.

Szlaku Zabytków Techniki leżących w przebiegu tras północ-południe	
Pozyskanie dofinansowania na realizację tras	01.2022 – 12.2027 r.

Budżet (wstępny szacunek):

Etap	Szacunkowy koszt
Stworzenie Programu Funkcjonalno- Użytkowego dla połączeń trasami rowerowymi niektórych obiektów należących do Szlaku Zabytków Techniki leżących w przebiegu tras północ-południe	120 000,00 euro Środki Województwa Śląskiego
Pozyskanie dofinansowania na realizację tras	70 mln euro

Działanie wykazuje zgodność z CP2 w zakresie wspierania zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej.

Lider projektu:

Województwo Śląskie/ Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego – zarządzanie projektem, finansowanie

Inni partnerzy wspierający: jednostki samorządu terytorialnego,

Plan Działania jest powiązany z: RPO WŚL oraz Założeńmi Regionalnej Polityki Rowerowej Województwa Śląskiego. Działanie to jest zgodne z celem polityki EFRR na lata 2021–2027 2 "Bardziej ekologiczna Europa".

Tło (wnioski z projektu stanowiące podstawę do niniejszego Planu Działania). Odniesienie do najlepszych praktyk międzynarodowych partnerów UL2L:

Doskonałym przykładem na wykorzystanie nieużywanej infrastruktury kolejowej jest Zagłębie Ruhry w Niemczech, gdzie na jej bazie stworzono ponad 700 kilometrów tras o standardzie EuroVelo i sieć ta jest cały czas rozwijana.

Podobny projekt realizował partner włoski w projekcie UL2L. Wybudowano system nowych ścieżek pieszych i rowerowych w obszarach podmiejskich Perugii, a także trasę pieszo - rowerową w celu wykorzystania dawnej linii kolejowej Appennino Centrale.

Budżet (wstępny szacunek):

70 mln euro

Źródło finansowania:

RPO WŚL 2021-2027

Ramy czasowe:

2020-2027

Data sporządzenia Planu Działania: sierpień 2020 r.

Podpisy:

Zarząd Parku Śląskiego

PREZES ZARZĄDU
Agnieszka Bożek

WICEPREZES ZARZĄDU

Maciej Gabryś

Plan Działania został przedłożony głównemu interesariuszowi projektu: Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Śląskiego, celem uwzględnienia wskazanych akcji jako rekomendacji do Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2021-2027.